

[Diderichsen.]

kaldt et Nordsøforbund til afløsning af NATO, er blot en tanke, som jeg skal udkaste.

Med hensyn til Tyskland og Østeuropa vil jeg blot sige, at den holdning, som jeg finder at Danmark må indtage til de europæiske problemer og ikke mindst over for Tyskland, er troskab mod vest, men samtidig åbenhed mod øst. Disse to holdninger svarer ganske til den både konstante og smidige linje, som jeg omtalte til indledning, og som jeg også mener at udenrigsministeren er en udmærket repræsentant for. Over for Tyskland må vi også stadig væk gøre aktivt gældende, at selvfølgelig har det tyske folk ligesom ethvert andet folk ret til selv at bestemme over sin skæbne, og vi må, selv om chancerne i øjeblikket er små, ikke glemme også at sige, at vi går aktivt ind for selvbestemmelsesrettens udøvelse også i Tyskland.

Om det med hensyn til Europas fremtid, derunder altså også markedsdannelserne, vil være muligt at forbinde visse af de Gaulles synspunkter, altså tanken om „fæderlandenes Europa“, med tanken om et integreret Europa, dog med en større integration som mål, tør jeg ikke have nogen mening om, men jeg har set sådanne tanker udviklet i litterær form, og jeg vil dog ikke undlade lige at nævne, at i og for sig er der meget i denne side af de Gaulles tankegang, som virker tiltalende på os. Tillige er det jo meget vigtigt at få England med, og også Englands tilnærmelse til fællesmarkedet og til kontinentet vil betyde, at de supranationale tanker for en tid må træde lidt i baggrunden til fordel for det for os vigtige, at et sådant større marked — den større helhed, som vi alle stræber imod — får det demokratiske præg, som England vil være med til at sætte på det, og det vil betyde en vis bremse på en alt for bureaukratisk udvikling af det nye Europa. Der kan imidlertid heller ikke for os i liberalt centrum være spor tvivl om — og alle danske interesser viser det samme — at det store åbne marked, det store, integrerede Europa med blikket rettet ud over Atlanten mod det store vestlige, atlantiske samfund, må være retningslinjen for vor politik.

Til slut vil jeg gentage, at det, som, så

vidt jeg kan se, både i øjeblikket og i de følgende år vil være medbestemmende for alle landes udenrigspolitiske situation og dermed også for Danmarks, er den ejendommelige forskydning i forholdet mellem de tre stormagter, som vi er vidne til i øjeblikket. Den kan kort karakteriseres derved, at for Amerikas Forenede Stater er fjende nr. 1 nu Kina. Hvad det vil komme til at betyde, er vel ikke til at overskue i øjeblikket, men det betyder rent logisk, at så er Rusland ikke længere fjende nr. 1, og det betyder for Europa ganske klart, at mulighederne for at komme i gang med en samtale til opblødning af fronterne i Europa skulle være større. På den anden side kan det heller ikke nægtes, at denne forskydning i den storpolitiske situation kan komme til at betyde, at man fra begge sider måske mister interessen for de europæiske anliggender og derfor kunne være tilbøjelig til at stabilisere situationen i Europa på et status quo, som måske ikke for os europæere ville være den ideelle løsning. Jeg siger blot dette som et par henkastede tanker, men jeg vil gerne spørge, om udenrigsministeren kunne tænke sig at gøre et par bemærkninger om, hvorvidt jeg har ret i, at der her aftegner sig linjer, som kan blive ganske afgørende for de politiske beslutninger, der skal træffes med hensyn til Europas fremtid.

Til slut vil jeg ganske kort i én sætning nævne, at vi også for vort vedkommende ser et afgørende mål i et forbud mod spredning af atomvåben som et af de vigtigste udgangspunkter for en stabilisering af verdenssituationen i det hele taget.

Frode Jakobsen: Der er en række faktorer, der har stillet os over for en helt ny verden. Der er først våbnene. Menneskene har stridt og slidt for at opfinde stadig større og vældigere våben, og det menneskelige geni har sejret. Man er nået til så vældige våben, at de ikke kan bruges — i hvert fald ikke til at føre krig med. Men når man ikke kan bruge sine vældigste våben, så kan man heller ikke bruge sine næstvældigste våben, for hvilken garanti har man for, at en modstander så ikke vil svare med sine vældigste våben? Derfor oplever vi det paradoks, at i atomvåbnenes tid bliver krigen til guerillakrig, og endnu mere afgørende, at kampen om magten i verden søger helt andre veje